

Pierwszy murarski kurs czeladniczy we Włodawie

We wrześniu 2018 r. Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości we Włodawie obchodził 95. rocznicę istnienia. Z okazji jubileuszu przygotowana została wystawa, eksponowana najpierw w Miejskiej Bibliotece Publicznej, a następnie w Urzędzie Miejskim, na której zaprezentowano m.in. fotografie ilustrujące przeszłość włodawskiego rzemiosła. Jedno z udostępnionych zdjęć ukazuje uczestników pierwszego czeladniczego kursu murarskiego, zorganizowanego we Włodawie w 1960 r. Ze względu na jego znaczenie dla historii Cechu, warto przyrzeć się nieco bliżej temu wydarzeniu.

Tytuł czeladnika, potwierdzony zdaniem egzaminu czeladniczego w rzemiośle, stwierdza opanowanie umiejętności teoretycznych i praktycznych w danym zawodzie i uprawnia do jego samodzielnego wykonywania. Egzamin czeladniczy należy zdać przed Komisją Egzaminacyjną Czeladniczą przy Izbie Rzemieślniczej, która dla województwa lubelskiego mieści się w Lublinie.

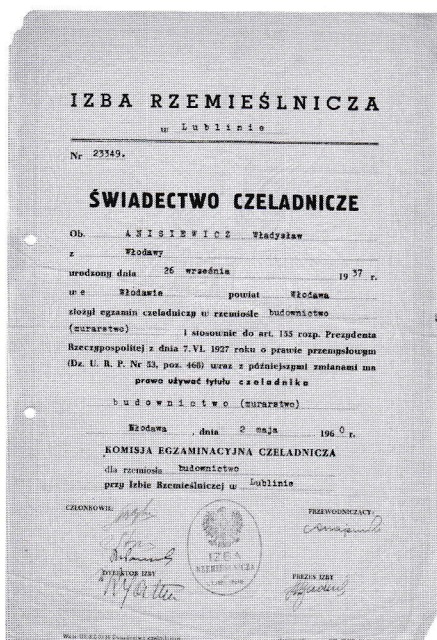
W okresie powojennym konieczność potwierdzania kwalifikacji zawodowych w Lublinie dla mieszkańców oddalonego od stolicy województwa i słabo skomunikowanego z nią powiatu włodawskiego stanowiła duże utrudnienie. Dlatego na ten krok zdecydowali się rzemieślnicy prowadzący własne zakłady usługowe (np. zegarmistrze, krawcy) i tylko nieliczni przedstawiciele zawodów budowlanych. Zorganizowanie na miejscu we Włodawie przez Zakład Doskonalenia Rzemiosła kursu przygotowującego do egzaminu czeladniczego i samego egzaminu wychodziło naprzeciw dużemu zapotrzebowaniu lokalnego środowiska murarskiego, znacznie ułatwiając mu potwierdzenie posiadanych kwalifikacji. Należy dodać, że po trzech latach pracy czeladnik uzyskiwał możliwość zdobycia tytułu mistrza, który z kolei uprawniał do kształcenia uczniów. Tytuł czeladnika w budownictwie miał znaczenie zwłaszcza dla rzemieślników prowadzących prywatną działalność gospodarczą. Szczególnie ważny był dla murarzy pracujących na terenach

wiejskich, dlatego głównie do nich skierowana została inicjatywa Zakładu Doskonalenia Rzemiosła we Włodawie.

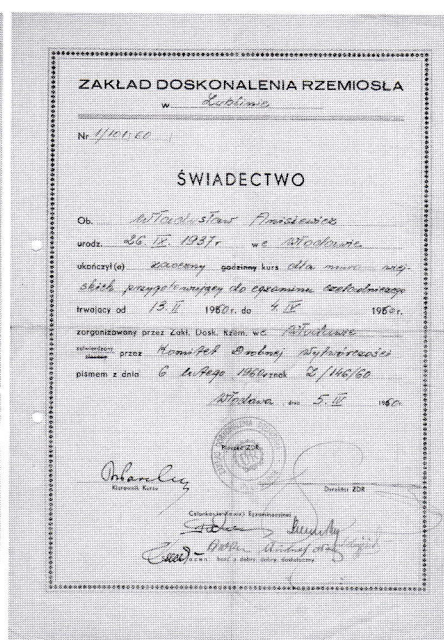
W pierwszym czeladniczym kursie murarskim we Włodawie uczestniczyło ok. 30 osób. Blisko połowa z nich pochodziła z miasta, zaś pozostali byli mieszkańcami powiatu w ówczesnych jego granicach, m.in. Sławatycz, Wisznic, Urszulina i Brusa. Przystępujący do kursu czeladniczego musieli posiadać minimum trzy lata stażu pracy w zawodzie murarza. W praktyce, dzięki zorganizowaniu kursu we Włodawie, obok osób z minimalnym wymaganym doświadczeniem stawili się nań murarze pracujący nawet po kilkadziesiąt lat w zawodzie. Najstarszy wiekiem uczestnik kursu Czesław Strzałkowski (ur. 1911) liczył 49 lat, zaś najmłodszy Ludwik Szymański (ur. 1939) miał 21 lat.

Kurs przygotowujący do egzaminu czeladniczego składał się z części teoretycznej i egzaminu praktycznego. Część teoretyczna rozpoczęła się 13 lutego i trwała do 4 kwietnia 1960 r. Obejmowała wykłady z następujących przedmiotów: technologia robót, rysunek zawodowy, rachunek zawodowy, korespondencja, materiałoznawstwo, przepisy prawne, nauka o Polsce oraz przepisy BHP. Wykładowcami byli: Wanda Pogonowska, Anna Włochał, Andrzej Głowacki, Józef Koleśnik, Wiktor Parchocki. Wszystkie przedmioty kończyły się zaliczeniem ustnym na oceny, na podstawie których określono wynik ogólny. Uzyskanie ogólnej oceny co najmniej dobrej uprawniało zainteresowanych do podjęcia, po upływie trzech miesięcy (a nie standardowo trzech lat), do egzaminu mistrzowskiego. Zajęcia prowadzono popołudniami, w świetlicy nieistniejącego obecnie budynku Miejskiej Rady Narodowej (MRN) we Włodawie przy ul. Czerwonego Krzyża.

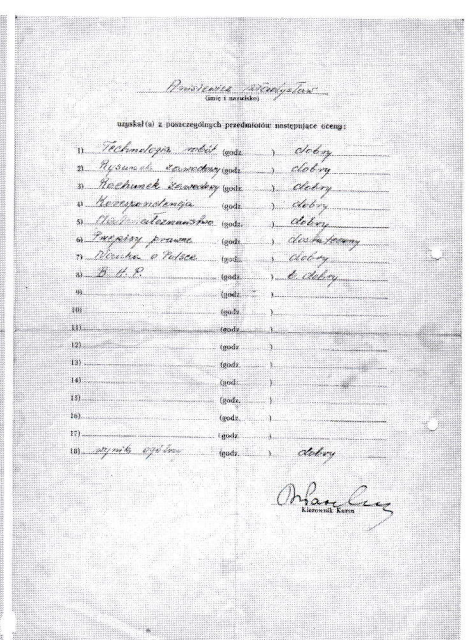
Po zaliczeniu części teoretycznej kursanci przystąpili do egzaminu praktycznego, który odbył się w kwietniu tego roku na budowie szkoły „tysiąclatki” w Lipinkach (gmina Sosnowka, wówczas powiat włodawski, obecnie bialski). W ramach

Kopia świadectwa czeladniczego Władysława Anisiewicza.

Kopie świadectwa ukończenia kursu czeladniczego Władysława (awers, rewers).

egzaminu, na wykonanym już wcześniej stanie zerowym, który obejmował fundamenty do poziomu podłogi na parterze z izolacją przeciwwilgociową z papy, zdający wybudowali ściany pierwszej kondygnacji obiektu szkolnego. Egzaminowanych podzielono na dwie ok. 15-osobowe grupy, z których każda pracowała na budowie po trzy dni. Koordynatorem robót był Józef Koleśnik z Wydziału Architektury Powiatowej Rady Narodowej (PRN) we Włodawie, natomiast jakość prac oceniał mistrz murarski Szymon Ostrowski z Włodawy (lat 82). Zakwaterowanie i wyżywienie oraz pomoc murarską w ciągu sześciu dni zaliczonego przez wszystkich egzaminu zapewnił mieszkańcy Lipinek.

Po zdaniu egzaminu praktycznego kursanci mogli przystąpić do egzaminu czeladniczego (ustnego), który odbył się w poniedziałek, 2 maja 1960 r. W tym dniu – po raz pierwszy w historii – Komisja Egzaminacyjna Czeladnicza dla rzemiosła budownictwo przy Izbie Rzemieślniczej w Lublinie zebrała się we Włodawie. Egzamin miał miejsce we wspomnianym wcześniej budynku MRN przy ul. Czerwonego Krzyża. Wszyscy uczestnicy kursu zdali go, uzyskując tytuł czeladnika w rzemiosle budownictwo (murarstwo). Zdanie egzaminu czeladniczego uświetniono poczęstunkiem, w którym uczestniczyli czeladnicy, egzaminatorzy, prowadzący kurs i pracownicy Miejskiej oraz Powiatowej Rady Narodowej we Włodawie. Część z tych osób uwieczniona została na pamiątkowej fotografii. Wypromowani czeladnicy kontynuowali swoją działalność w zawodzie murarza. Trzech z nich – Władysław Anisiewicz, Eustachy Pawłoś i Ludwik Szymański – podjęło naukę w Technikum Budowlanym w Lublinie, a po podniesieniu swoich kwalifikacji przez wiele lat pełniło funkcję kierowników budów we Włodawie i powiecie włodawskim.

Kurs czeladników murarskich z 1960 r. był pierwszym zorganizowanym we Włodawie kursem w rzemiosle budownictwo. Zapoczątkował prowadzone później inne kursy w tej branży (np. ciesielskie), znacznie ułatwiające mieszkańcom powiatu włodawskiego uzyskiwanie w miejscu zamieszkania, a nie jak wcześniej tylko w Lublinie, uprawnień zawodowych. Opracowano na podstawie relacji Władysława Anisiewicza.

Osoby uwiecznione na fotografii:

Siedzą od lewej w dolnym rzędzie: Kadela (czeladnik z Urszulina), Paweł Struk (czeladnik), Marian Grzebielec (czeladnik), Czesław Strzałkowski (czeladnik), Eustachy Pawłoś (czeladnik), Czesław Homiczuk (pracownik MRN).

Siedzą od lewej w drugim rzędzie: Stefan Filipowicz (kierownik Cechu Rzemiosł we Włodawie), Józef Sowa (pracownik PRN), Józef Dynkiewicz (Starszy Cechu we Włodawie), Piotr Żminko (pracownik PRN), NN (egzaminator z Lublina?), NN (egzaminator z Lublina?), Wanda Pogonowska (wykładowca), Józefa Strzałkowska (żona czeladnika), NN (egzaminator z Lublina).

Stoją od lewej w trzecim rzędzie: NN (czeladnik), NN (czeladnik), Jan Kurczuk (czeladnik), Stefan Kowalewski (czeladnik), Kazimierz Dudzik (Przewodniczący MRN), NN (czeladnik), Anna Włochal (wykładowca), Jaroszewicz (czeladnik z Wisznic), Zenon Miżołemski (Sekretarz MRN), NN (czeladnik), Stanisława Sokołowska (żona czeladnika), Józef Koleśnik (organizator kursu z PRN), Ludwik Szymański (czeladnik), Wiktor Parchocki (kierownik Wydziału Architektury PRN).

Stoją od lewej w czwartym rzędzie: Jan Sokołowski (czeladnik), NN (czeladnik), Władysław Anisiewicz (czeladnik), Zbigniew Ostrowski (czeladnik), Mieczysław Strzałkowski (mistrz w Komisji Egzaminacyjnej).

Fotografia uczestników kursu ze zbiorów Krzysztofa Skibińskiego.

uczestnicy kursu czeladniczego murarskiego Włodawa dn. 2.V.1960 r.